

СВОБОДА SVOVODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ПРИ ЦЕНТИ. РІК XII. Ч. 262. Джерсі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 10 листопада, 1933. VOL. XII. No. 262. Jersey City, N. J., Friday, November 10, 1933. THREE CENTS.

ПРОТЕСТУЙМО ПРОТИ ВИГОЛОДЖЕННЯ УКРАЇНИ СОВІТАМИ.

НОВА ПОЛІТИКА УРЯДУ СУПРОТИ БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд заповідає, що його програма допомоги для безробітних цієї лізи буде опиратись на зовсім іншій засаді, як це було досі.

Уряд думає ратувати безробітних, з котрих яких 4 мільони будуть потребувати допомоги, не «милостинною», а працею. Мається їх наймати до різних публичних робіт, як будови парків, доріг, дренавання рік, ставлення публичних будівель, тощо. Замість дїставати по 20 доларів на місяць до допомоги, робітники будуть дїставати роботу, за яку уряд буде платити яких 50 доларів місячно.

ПРОГИБІЦЯ БУДЕ ЗНЕСЕНА 5 ГРУДНЯ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт дав дозвіл фабрикантам горівок виробляти стільки алкогольних напїтків, скільки вони вважають за потрібне, бо з днем 5 грудня прогібїця перестане обов'язувати.

Уряд думає тепер над тим, у який спосіб регулювати торгівлю горівкою. Мається в тїй цілі незадовго відбутись тут відповідна конференція. Уряд дивиться на справу передовсім зі становища департаменту скарбу.

Десять статей уже прийняли ріжні закони про регуляцію торгівлі алкоголем стейтвовою владою. З хвилею, як відкликання прогібїці стало фактом, ріжні громадські встанови почали заходи, щоб не допустити до повороту старого салуну. Загально сподїваються, що дотеперішні «спїкїзі» з відкликання прогібїці не скористають.

РЕВОЛЮЦІЯ НА КУБИ.

ГАВАНА. — Не вважаючи на кількогодінний бїй з повстанцями, урядови не вдалося здрихнути революції. Повстанці захопили в Гавані три форти та держать їх, не вважаючи на заходи війська висадити їх звідти.

Президент Куби проголосив віймовий стан. У бою досі згинули найменше 60 осіб.

ПЕРЕГОВОРИ З МОСКОВСЬКИМ ПРЕДСТАВНИКОМ.

ВАШИНГТОН. — Переговори за визнання Росїї поступають вперед. Літвінов був на обїді в президента Рузвельта, а потім на конференції з секретарем стейту, Голлом. За заявами цих урядників, переговори покищо обертались коло загальних основ визнання.

Імїграційний уряд арештував у Нью Йорку одного російського імїгранта, котрий сказав, що він вївнїй бї Літвінова, якби тільки дїстався близько до нього. Уряд думає вислати його з краю, але поки цього не може зробити, бо не може вислати нікого до Росїї, поки Росїя не буде визнана.

УРЯД НЕ ДУМАЄ ЗМІНЯТИ СВОЄЇ ФАРМЕРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

ВАШИНГТОН. — Секретар рїльництва Волес заявив, що федеральний уряд не змінить своєї рїльничї програми через страїк фармерів на заходї, бо уряд переконаний, що його політика остаточно об'єднать долю фармерів.

ШОВКОВІ РОБІТНИКИ ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ДО РАДИ.

ВАШИНГТОН. — Страйкуючі шовкові робітники проделожили свою справу Краєвій Робітничї Радї до вирішення.

У своїй жалобї кажуть, що власники не хочуть zgodитись на ніяке посередництво та розгляд робітничих претензїй.

СТРАЙКАРИ КРИТИКУЮТЬ ФОРДА.

НЮАРК (Нью Джерзі). — Страйковий робітничї фабрики Форда в Еджвотері, Нью Джерзі, віднесли до Краєвої Робітничї Радї у Вашингтонї з жалобою на Форда, що він задержує робітників їмї відпочинання годинника на довгий час, не платячи їм за це заплати.

ГРОЗЯТЬ СТРАЙКОМ ПРОТИ РІШЕННЯ РОБІТНИЧОЇ РАДИ.

ВАШИНГТОН. — Юнія робітників фабрик черевиків заявила, що вона не вдоволена з рїшення Краєвої Робітничї Радї в справї робітників у Броктонї та для протесту проти рїшення викличе робітників на новий страїк.

ПОГЛЯД ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ НА ВИБОРИ.

ВАШИНГТОН. — Федеральні урядники добають чутчю в останнїх виборах однакову тенденцію, а саме зворот публичної опїні проти політичних босїв. Видно це з упадку босівства в Нью Йорку, Фїладельфї, Бостонї й Пїтсбургу. Для боротьби проти босїв, починає з собою люди всіх партїй, забуваючи при тому на партїйні рїжнїци.

ЛИШЕ ПРИХАВ, УЖЕ КЛИЧУТЬ НА СЛІДСТВО.

Федеральний прокуратор Медейлї вже покинув на слїдство в справї екїшї німецьких наїс в Америцї капїтана Георгія Шмїта, котрий шобїно тїждень тому прихав до Америки, шоби заступити д-ра Шпанкнебеля у веденню тїх німецьких організаций. Конгресмен Самуель Дїкстейн, голова імїграційного комітету палати послів конгресу, котрий буде вести слїдство над наїстичною пропагандою в краю, заповідає, що він буде домагається депортації Шмїта.

WE DO OUR PART

МОСКАЛІ ПРОБІЮТЬ ОДУРИТИ УКРАЇНЦІВ.

(УП) Шоб затерти якимебудь чином те погане вражїння, яке викликало серед Українцїв шлого стїя пїявляе вїдожджування України Московю, вїрїшено в Харковї з наказу Москви приступити до видання нової збірки творів Шевченка в 10 томах з бібліографїєю і тими мовами, якими писав сам Шевченко. «Звєстїя» з 18. 10. подають, що така постановва вже була зроблена давнїше і вже були приступили до працї над тїєю, але правителї показали з часом конгресовї лїбералами та буржуазним націоналістами. Тому треба було аж нурот постанови, яка має обернутись в діло аж за два роки. В редакційну колегїю вїйшли такі вчені (!), як Затонський, Кулик і Хвїля, а до практичної роботи запряжено науковий молодїць з Шаблонським на чолї. Знаючи давнїшу московсько-большевицьку практику, можна вїдразу сказати, що це такє за маневр і для чого він. Призначений їм закордон, що подєказати, що Українцям крївда не дїється. І для наших «академіків» призначений такий маневр, бо вони поза добром волею Москви і розвоєм національного життя їе добувають нічого іншого. Тї часи вже минули, коли такими маневрами можна було обдурювати свїдомих Українцїв.

ДІВЧИНА З ЖИВОЮ ЗМІЮ В ЧЕРЕВІ.

Вдовця Думїтра Радукя у Факшані (Румунїя) привела до шпиталю свою доньку Полїкєнїю, що беззастанно жалувалася на бої в черевї. Лікарські оглядїни показали, що в черевї дївчини є жива змія. Дївчина не знає, як та змія дїсталася до її шлунку. Вона лише пригадує собі, що раз спала в полі і її здавалося, що в ротї є якийсь предмет. Тодї вона не звертала на це ніякої уваги, думаючи, що її такє присидьох.

КОНКУРС НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКА В ХАРКОВІ.

У Харковї отворена тепер вистава проєктів пам'ятника Шевченка, що має бути поставлений у Харковї і на могилї його хреста. Виставлено 30 проєктів, з яких большевицька прєса відмічує проєкт Пєтрїцького і Кричевського.

ОГРАБИЛИ СВЯЩЕННИКА.

До мешканця польського священника Туркевича в Гусовї біля Ланцуту добулись вночі три бандити, розпорозли ками, порозбивали шафї і шукїли та, забравши багато цїнних рїчей, втекли. Кс. Туркевич не ставив ніякого опору, бо був беззброний.

ЗЛОВЖИВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМИ БІЛСТАМИ.

Перед карним трибуналом у Львовї відповідали два залїзничї кондуктори, Фїліпшин і Свїтальський, за те, що перевозили пасажирів за вкїдї залїзничї білети. Вони мочили вкїданї білети, правду прогорячим залїзком і, усунувши з них вистемплювану дату, продавали приватно пасажирам. Через те залїзничї каси мали поважні втрати.

КНИЖКА ЗАРЕМБИ.

В Познанї в видавничїтї «Нова Астрєа» вїйшла книжка Генрика Заремби п. з. «Сповідь батька вбитої Люцї». Книжка має 308 сторїнок і коштує 4.50 зл. Познанська прєса приняла книжку Заремби з обуренням і накїдається на нього, що згодився на творї якогось пїсьменника класти своє назвїще. Зарїкування на покїйній дочцї, твердїть згадана прєса, це безмежне шубравство.

ЗА СПРОВЕРІННЯ ПОЧТОВИХ ГРОШІВ.

Проти бубного управлїння почтвового уряду на Левандївцї, Ст. Марковського, вїдбувся у Львовї судовий процес за спровєрення 3,200 зл. Засудили його на пївтора року вазнїцї, з припиненням горожанських і гонорових прав на 5 рокїв.

ЗА НЕВІРНОГО ЛЮБКА.

Суд у Станиславовї засудив Юлію Страшевську, службовицьку тартаку, на три місяцї вазнїцї, а Ол. Гайсїну, бубну учительку, на 2 місяцї за це, що об'яли лице сїльною кислотою монтерию Каз. Гордєльському, який обївавав з ними оженився.

ТРАГІЧНА ПРИГОДА З ГРАНАТОМ.

Михайло Панас з Потурчїнової вул. Сокаль, літ 33, знайшов у землї гранату, що походила зі свїтвовї війни. Коли почав її розбирати, граната вибухнула, раничи тяжко Панаса, який, перевернений до шпиталю в Сокалі, помер. Крім того легко ранило трох хлопцїв.

ШКАГОВСЬКА ВИСТАВА БУДЕ НАНОВО ОТВОРЕНА.

Президент свїтвовї вистави. Дос заповів, що вистава буде наново отворена в 1934 році, і в зблизьених розмїрах. За поновне отворення вистави заявився президент Рузвельт, Ал. Смит, губернатор стейту Горнер та багато інших політичних і бизнесових лїдерїв.

ВОЕННА НАРАДА В КИЇВІ.

(УП) В дїнях 1 і 2 жовтвїня вїдбулася в Київї велика воєнна нарада всїх командирїв корпусїв Української Вїйськової Округи з їх помічниками та московського штабу на чолї з Ворошиловом. Ворошилов у своїй промовї зазначив, що положення Совїтїв є тепер надзвичайно серїозне, хоч вони з боку Польшї й Румунїї забезпечені на довгий час. Тепер їде праця над такимже забезпеченням Совїтїв з боку Чорного моря через закінчення так званого чорноморського пакту. Він вказав на важливість положення на Далєкому Сходї і зазначив, що там війна є неминучою. В цїй війнї першї воєнні успіхи мусьть бути по московському бої, бо в протиную випадку можна рахуватись з серїозним трудїщом. Московський штаб вїрїши, що на Далєкому Сходї треба на вський випадок сконцентрувати найкращї совїтські сили, шоби забезпечити собі першї успіхи. Українцї також мусьть вислати на Далєкий Схід свої частини. Для тїєї вїдїли визначено три дївїзї, що стоять тепер на теренї України і уходить за найкращї, а саме з Полтави, Київа і Житомира. Дївїзї її складаються переважно з неукраїнського елементу. На Українї залишуться лише Шкївська ПТУ і територїальні частини, яких завданїєм є вдержатї спокїй і порянок, а також постачати воєнну армію потрібним матеріалом. Окремо говорив шеф харківського ГПУ, Балашкин, про положення на Українї. Він зазначив, що вдержити лад на Українї лише при помочї вїйськ ГПУ. З серїозним повстанням рахуватись не треба, бо населення тепер не в станї шевронїти удар московському режимови.

ВІСТКА ЩО ДІЛЖЕ ХАРАКТЕРИСТИКА ДО ПОЛОЖЕННЯ НА СХОДІ.

Вїстка що ділже характеристична до положення на Сходї. Вони такєг нездовольно підтверждає плїявність акції Москви у вигожджуванні України та зробленї її нездатною до ставлення якогонебудь опору Москви на випадок воєнної завірїюки.

З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ.

(УП) Український Науковий Інститут у Берліні видає тепер Вістї Українського Наукового Інституту (ВНН). Вістї її вїходять бїти на цїльовостїю замість наукових публікацій Інституту. Можна бї було думати, що вони в першї чергї будуть знакомити українську суспїлність з науковими досягненнями як свого Інституту так і чужини. Одначе, як це видно з останнїх чисел, редакція змїнила її напрям і перешлїла до друку репортерсько-журналістичних вїсток та статей. Тимчасїм Вістїник розмінився зі своєю цїлю.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕПІСКОПАТ У КРАЮ В СПРАВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖАЛОБИ

ЛьВІВ (Західня Україна). — Український греко-католицький єпископат, з митрополитом Андрїєм Шентїцьким на чолї, видав до вірних спїльне пїсьмо (послание), в якому подає до відомо, що українські громадські установи ухвалили, шоби день 29 жовтвїня був дїнем національної жалоби і протесту зприводу жахливих подїй на Великій Україні. Єпископат заряджує, шоби в той дїнь відбулись по всїх церквах торжественнї богослуження, на яких має бути відчитане пїсьмо єпископату в справї голоду на Українї враз з відповідними поясненнями.

Український єпископат згадує теж з особлившою вїдчїстїю започатковану вїдєнським кардиналом Інніччиною акцію ратування України.

НЕ МОЖНА ПРОТЕСТУВАТИ.

ЛьВІВ. — Українські старокравецї часопїси звертають увагу українським установам в краю, шоби точно піддержувались принїсїв, виданих польською владою зприводу задуманого українського протесту проти Совїтїв.

Польська влада забороняла влаштуовувати вїна й прилюднї збори. Отже можна сходитись тільки членам товариств на збори, на які не може бути допущений ніхто крім членів товариств. Польська влада забороняла навїть на тих зборах ухвалювати якїсь резолюції політичного чи економічного змісту, зверненї проти Совїтїв.

ЛІТЕРАТУРНА НАГОРОДА.

ЛьВІВ. — Товариство Пїсьменникїв і Журналістїв ім. І. Франка визначило на 1933 рік одну репрезентацийну нагороду в сумї 1,000 злотих за найдїлшїй твір гарного пїсьменства на західньо-українських землях, видрукований в останнїх двох лїтах до 1 листопада 1933 р. Окрім того визначила Рада Товариства два літературнї признання з нагородою по 250 злотих.

ЗА ТРИВКИЙ МОНУМЕНТ ПРОТЕСТУ.

ЛьВІВ. — «Новий Час» пїдає, що покищо є реальним фактом, що Україна горїнає в нуждї, злиднїях і безнадїї. Все українство поза межами большевицького пекла стрепуєлося з болю і жаху і протестує проти большевицьких страхїт. Та протест той бїльш формальний. А шоби став реальним, добре бї було оголосити всенародно збірку на надзвичайний «Фонд Розбудови Рїдної Школи на західньо-українських землях».

ЗАКРИВАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЧАСОПИСИ.

ЛьВІВ. — Представникї польської прокуратури перевели ревізїї в локалі часопїсїв «Наш Ключ» і «Наш Фронт», по чїм арештовано відповідальних редактора Я. Масляка, припинено видавничства, а льокаль опечатано.

СВЯТА ОЩАДНОСТІ.

ЛьВІВ. — Протягом листопада дїбувають по цїлій Західній Україні «Свята Ощадности» для пропаганди ідеї масової ошадности і закладання українських райфайзенко по українських селах.

ПОЛЬСЬКА «КУЛЬТУРА» НА ВОЛИНІ.

ЛьВІВ (Волин). — Юзеф Молєнда, управитель школи в селї Журавчїн, луцького повіту, зїстав засуджений на два роки тюрми за знасилування 10-літньої ученицї.

ВІТОС ПОКИДАЄ ПОЛЬШУ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Чеський шоденник «Право Лїду» доносить, що бубшїй польський прем'єр, посол Вітос, який тепер перебуває на Моравї, хоче покинути Польщу і перенестися до Праги і там видавати політичний часопїс.

АРЕШТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

ЛьВІВ. — Польська влада зачала арештувати українських адвокатів, які боронять тих Українцїв, котрих судять за державну зраду. Тепер вже і тих адвокатів обжаловують за державну зраду.

НАЦІ СВЯТКУЮТЬ.

МІНХЕН (Баварія, Німеччина). — Канцлер Гїтлер святкує 10-літню річницю «дївного перевороту», який вїдбувся в ресторанї «Бїргербрав» тому 10 рокїв і закінчився його повною невдачею, десятками жертв у людях і запертеренням його до вазнїцї. Терпїтїся, що тоді підїняли бунт, є при владї, а Гїтлер є диктатором краю.

При святкуванню Гїтлер сїдїв при тїм самїм столї, при яком сїдїв тому 10 рокїв. На святї бракувало тільки генерала Лїудендорфа, котрий був учасником перевороту зперед 10 рокїв. Тепер Гїтлер хоче його прїятнуги до спїльної працї й погодити з президентом Гїнденбургом.

